

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original article

ไบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดง ลดปัญหาผ้าก๊อชติดแผล

ไพฑูรย์ เพชรแก้ว ส.ม.

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวช้าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ติดต่อผู้เขียน: ไพฑูรย์ เพชรแก้ว Email: PTPK2211@hotmail.com

วันรับ: 1 มิ.ย. 2566

วันแก้ไข: 9 ธ.ค. 2567

วันตอบรับ: 23 ธ.ค. 2567

บทคัดย่อ

ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของการทำแผลคือ แผลติดผ้าก๊อช มักพบในแผลถลอกจากอุบัติเหตุ แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก แผลจากท่อไอเสียรถจักรยานยนต์และแผลฉีกขาดอื่น ๆ เกิดจากน้ำเหลืองของแผลเมื่อแห้งแล้วจะจับติดแน่นกับผ้าก๊อช เมื่อทำแผลจะดึงออกจากแผลยากมากถึงแม้จะใช้น้ำเกลือล้างแผลสดที่แผลจนชุ่มก็ตาม การดึงผ้าก๊อชออกจากแผลแต่ละครั้งจะรู้สึกเจ็บแผลและแผลมักจะมีเลือดออกมามาก จึงทำให้ผู้รับบริการมีความวิตกกังวลทุกครั้งที่ทำแผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นเด็กหรือเด็กเล็กจะกลัวการทำแผล และจะไม่ให้ความร่วมมือในการทำแผลเท่าที่ควร และที่สำคัญเนื้อเยื่อของแผลที่เกิดขึ้นใหม่จะถูกดึงทำลายไปด้วย จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แผลหายช้า ปัจจุบันสถานบริการสาธารณสุขจะใช้แผ่นซีฟ้างปิดแผลชนิดสำเร็จรูป ปิดแผลที่ติดผ้าก๊อช ซึ่งวัสดุดังกล่าวมีราคาค่อนข้างสูงและมีไม่เพียงพอให้บริการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวช้าง มีความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ จึงได้ประดิษฐ์นวัตกรรมไบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดงขึ้น นวัตกรรมนี้เป็นนวัตกรรมที่พัฒนาต่อยอดจากนวัตกรรมเดิม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของไบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดงในการแก้ปัญหาแผลติดผ้าก๊อช ด้วยสมุนไพรและวัสดุที่สำคัญประกอบด้วย ไบตองอ่อนกล้วยน้ำว้า น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ไข่แดง (ไข่เป็ด) และหมากแก่ มีขั้นตอนการผลิต 3 อย่างคือ (1) ขั้นตอนการผลิตไบตอง (2) การผลิตน้ำมันสมุนไพรไล่แดง และ (3) การทำให้ปลอดเชื้อ ผลการศึกษาการใช้วัสดุนวัตกรรมไบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดง ในผู้ที่มีแผลติดผ้าก๊อช ในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ถึง วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 จำนวน 32 คน พบว่า จำนวนผู้รับบริการไม่พบแผลติดผ้าก๊อชจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ประเมินความพึงพอใจผู้มารับบริการ พบว่ามีความพึงพอใจระดับมากจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และประเมินความพึงพอใจของผู้ให้บริการ จำนวน 5 คน มีความพึงพอใจระดับมากร้อยละ 100 จะเห็นว่าวัสดุนวัตกรรมไบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดงซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาผ้าก๊อชติดแผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีขั้นตอนการผลิตที่ง่าย ต้นทุนต่ำ และใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ข้อพึงระวังควรเก็บชุดวัสดุนวัตกรรมให้มิดชิดไม่ให้มดหรือแมลงมาตอม นวัตกรรมเปิดใช้กับผู้ป่วยวันต่อวัน ไบตองที่เหลือสามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้อีก ส่วนชุดวัสดุนวัตกรรมที่ยังไม่ได้เปิดใช้จะส่งน้ำให้ปลอดเชื้อทุก 7 วัน ต้นทุนค่าใช้จ่ายวัสดุนวัตกรรมไบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดงไม่รวมค่ากระปุกแอสแตนเลส ราคาชุดละ 15 บาท

คำสำคัญ: น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น; ไข่แดง; ไบตองกล้วยอ่อน; ภูมิปัญญาท้องถิ่น; ผ้าก๊อชติดแผล

บทนำ

บาดแผล (wounds) คือผลเนื่องมาจากการถูกทำลายของผิวหนังหรือเยื่อเมือก (mucous membrane) และส่วน

ที่ลึกลงไปกว่าชั้นผิวหนัง ทำให้แยกออกจากกัน แผลแยก เช่น แผลข่วนหรือแผลถลอก (scrapes or abrasions) เป็นบาดแผลตื้นเพียงผิวหนังถลอก จะมีเลือดออกเล็กน้อย

และหยุดได้เอง แผลตัด (incised wound or cut wound) เป็นบาดแผลซึ่งเกิดจากวัตถุที่มีคม ขอบแผลมักจะเรียบ ชิดกัน แผลแคบแต่ยาว มีเลือดออกได้มาก แผลฉีกขาด (lacerated wound) เกิดจากวัตถุที่ไม่มีคม แต่มีแรง กระแทกขอบแผลมักฉีกขาดกระรุ่งกระริ่ง แผลชนิดนี้ เนื้อเยื่อถูกทำลายมากกว่าและมีโอกาสติดเชื้อมาก⁽¹⁾ การปฐมพยาบาลที่ถูกต้องและการดูแลบาดแผลที่ถูกเทคนิค จึงมีความสำคัญมาก เช่น ถ้ามีการตกเลือดต้องมีการห้าม เลือด เมื่อเลือดหยุดแล้วค่อยทำความสะอาดแผล กรณีบาดแผลสดควรล้างแผลด้วยน้ำสะอาดกับสบู่ทันที เพื่อชะล้างเอาสิ่งสกปรกออกไป แล้วล้างแผลด้วยน้ำเกลือ (ใช้เกลือ 1 ช้อนโต๊ะ ใส่ในน้ำ 1 ลิตร ต้มให้เดือด) หรือน้ำเกลือทออบแผลด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น โพวิโดน ไอโอดีน หรือใช้น้ำยาแอลกอฮอล์ 70% เมื่อล้างแผล สะอาดดีแล้ว ใช้ผ้าก๊อชสะอาดปิดไว้ อย่าให้แผลถูกน้ำ⁽²⁾ แต่ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของการทำแผลที่พบบ่อยและ สร้างความวิตกกังวลให้แก่ผู้รับบริการทำแผลคือแผลติด ผ้าก๊อช ที่เกิดจากสาเหตุน้ำเหลืองของแผลที่แห้งแล้วจะ จับติดแน่นกับผ้าก๊อช การแกะผ้าก๊อชออกจากแผลแต่ละ ครั้งมักจะมีเลือดออกและเจ็บแผล เนื้อเยื่อของแผลที่กำลังเกิดใหม่ก็จะถูกดึงออกไปด้วย⁽³⁾ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แผลหายช้า ปัจจุบันสถานบริการสาธารณสุขทั่วไป จะนิยมใช้แผ่นซีฟิงปิดแผลชนิดสำเร็จรูป ซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง⁽⁴⁾ ดังนั้น จึงได้ผลิตนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาแผล ติดผ้าก๊อช โดยต่อยอดจากนวัตกรรมไบตองน้ำมัน มะพร้าว พัฒนามาเป็นนวัตกรรมไบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดง วัสดุที่สำคัญประกอบด้วย ไบตองอ่อนกล้วย น้ำว้า⁽⁵⁾ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น⁽⁶⁾ ไข่แดง (ไข่เป็ด)⁽⁷⁾ และ หมากร่าง⁽⁷⁾ ซึ่งการผลิตมี 3 อย่าง คือ การผลิตไบตอง น้ำมันสมุนไพรไล่แดง และการทำให้ปลอดเชื้อ นวัตกรรม ที่ได้นอกจากจะไม่ทำให้แผลติดผ้าก๊อชแล้ว น้ำมันสมุนไพรไล่แดงยังมีสรรพคุณช่วยสมานแผลได้อีกด้วย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมไบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดงในการแก้ปัญหาผ้าก๊อชติดแผล

วิธีการศึกษา

รูปแบบการศึกษา เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง โดย เป็นการศึกษาแบบ one group pretest-posttest design มีการวัดผลเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการใช้นวัตกรรม จำนวน 5 ครั้ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือจำนวนผู้ที่มี ปัญหาแผลติดผ้าก๊อชที่มีมารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวช้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัด ศรีสะเกษ โดยการคัดเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย และพิจารณา ตามคุณสมบัติของประชากรที่กำหนดไว้

เกณฑ์การคัดผู้ยินยอมตนให้ทำการวิจัยเข้าร่วม โครงการ

- ผู้รับบริการ ไม่จำกัดเพศ วัย อายุ โรคประจำตัว
- เป็นผู้มีแผลติดผ้าก๊อช
- เข้าร่วมในกระบวนการศึกษาวิจัยด้วยความสมัครใจ

เกณฑ์การคัดผู้ยินยอมตนให้ทำการวิจัยออกจาก โครงการ

- ผู้รับบริการไม่สามารถเข้าร่วมกระบวนการศึกษา วิจัยตามเวลาที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง
- ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำการศึกษาวิจัย
- แผลเกิดอาการข้างเคียงหรือมีอาการแทรกซ้อนจาก การใช้นวัตกรรม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ ผู้รับบริการทำแผลด้วยด้วยนวัตกรรม ไบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดง

ตัวแปรตาม คือ อัตราการเกิดแผลติดผ้าก๊อชของผู้รับ บริการ

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

1 มิถุนายน พ.ศ. 2563 – 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2565
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ นวัตกรรมไบตอง น้ำมันสมุนไพรไล่แดง

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากร ประกอบด้วย ชื่อ –

นามสกุล เพศ อายุ น้ำหนักตัว ลักษณะแผลที่ติดผ้าก๊อช

ส่วนที่ 2 การรับรู้เรื่องบาดแผลที่มีปัญหาจากแผลติดผ้าก๊อช ประกอบด้วย สาเหตุ และการใช้นวัตกรรมแก้ไข ปัญหาแผลติดผ้าก๊อช การปฏิบัติตนในการดูแลบาดแผล

ส่วนที่ 3 การประเมินผลการใช้นวัตกรรม

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์การประเมินความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมครั้งนี้

กระบวนการผลิตนวัตกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมใบตอง (ภาพที่ 1)

1) ฉีกใบตองอ่อนกล้วยน้ำว้าออกเป็นแผ่นเล็กๆ ประมาณเท่าฝ่ามือ เรียงซ้อนกัน 4 แผ่นเย็บติดกัน

2) ใช้กระดาษแบบเย็บติดกับใบตอง แล้วใช้เหล็กตอกเจาะรู

3) เอาใบตองที่เจาะรูแล้วมาตัดแต่งให้เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง 4 เซนติเมตร ยาว 5 เซนติเมตร

2. ขั้นตอนการผลิตน้ำมันสมุนไพรไข่แดง

วิธีทำ

1. แยกไข่แดงใส่ชาม จำนวน 6 ฟอง

2. เนื้อหมากแก่ จำนวน 2 ช้อนโต๊ะ

3. น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น จำนวน 1 ลิตร

4. นำไข่แดงและเนื้อหมากแก่ คลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วห่อด้วยผ้าขาวบางมัดปากให้แน่น ลงต้มในหม้อน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นที่ตั้งด้วยไฟอ่อนๆ ต้มจนกว่าน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นเดือดเป็นฟอง และน้ำมันมีสีเหลืองอมส้ม

5. ทิ้งไว้ให้เย็น เก็บใส่ขวดแก้วหรือขวดพลาสติก (ภาพที่ 2)

3. ขั้นตอนการเตรียมใบตองน้ำมันสมุนไพรไข่แดงปลอดเชื้อ

นำใบตองที่เจาะรูแล้ว จำนวน 15-20 แผ่น วางเรียงสลับกันในกระปุกแอสแตนเลส ใส่ น้ำมันสมุนไพรพอกท่วมปิดฝากระปุกแอสแตนเลสห่อด้วยผ้าห่อเครื่องมือแพทย์ ส่ง

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการเตรียมใบตอง

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการผลิตน้ำมันสมุนไพรไข่แดง

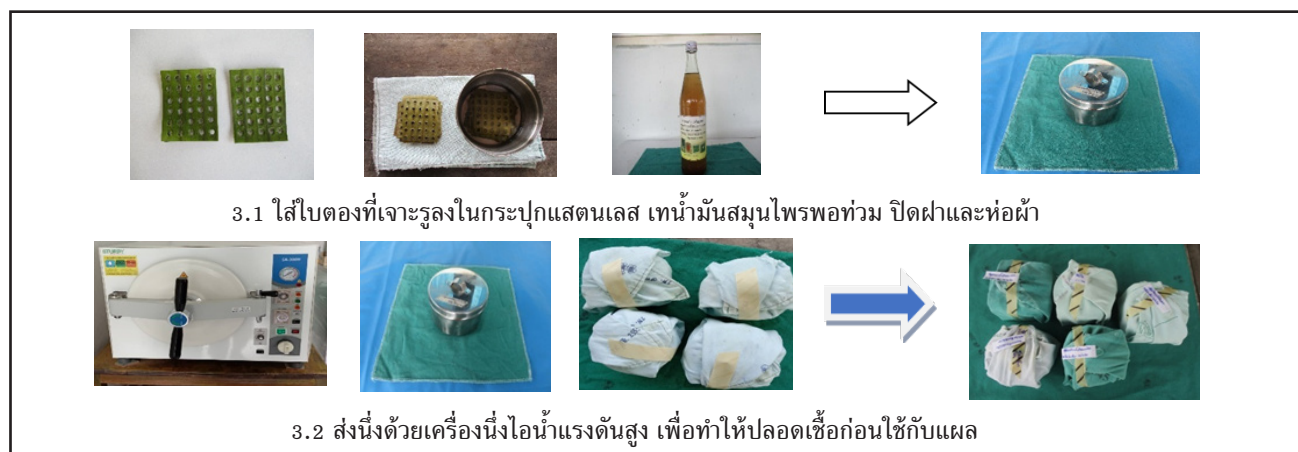

ใบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดง ลดปัญหาผ้าก๊อชติดแผล

นี้ให้ปลอดเชื้อด้วยหม้อนึ่งความดันไอน้ำแรงดันสูง สามารถนำไปใช้ปิดแผลได้ การเปิดใช้ชุดใบตองน้ำมันสมุนไพรจะเปิดใช้วันต่อวัน ใบตองที่ใช้ไม่หมดจะนำมา

นี้ให้ปลอดเชื้อกลับมาใช้ได้ อีก ส่วนชุดใบตองน้ำมันสมุนไพรที่ยังไม่ได้เปิดใช้จะส่งนี้ให้ปลอดเชื้อซ้ำทุก 7 วัน (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการเตรียมใบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดงปลอดเชื้อ

การใช้นวัตกรรม ใช้แอลกอฮอล์เช็ดรอบๆ แผล ชะล้างแผลด้วยน้ำเกลือ ถ้าเป็นหนองเพะ ควรชะล้างด้วยไฮโดรเจนเพอร์ออกไซด์ แล้วล้างด้วยน้ำเกลือ ซับแผลให้แห้ง แล้วปิดแผลด้วยใบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดง ปิดทับด้วยผ้าก๊อชสะอาด ใช้พลาสติกหุ้มแผลให้แน่น แนะนำให้ล้างแผลทุกวัน ไม่ให้แผลถูกน้ำหรือสกปรก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์ในเรื่องแผลติดผ้าก๊อช สาเหตุ ลักษณะของแผล วันเกิดอุบัติเหตุ และวันที่พบผู้ป่วย

2. การรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลอง โดยใช้การสังเกตในแบบประเมินแผลตั้งแต่ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 5 เพื่อเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการใช้นวัตกรรมในการแก้ปัญหาแผลติดผ้าก๊อช รวมถึงบันทึกอาการผิดปกติอื่นๆ ที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมด้วย

3. การรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง โดยใช้แบบบันทึกผลการใช้นวัตกรรม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา ใช้อธิบายข้อมูลทั่วไปของ

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละของผลการใช้นวัตกรรมในผู้มารับบริการที่แผลติดผ้าก๊อช และการประเมินความพึงพอใจทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการ

ผลการศึกษา

การใช้นวัตกรรมใบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดงกับผู้ป่วยที่เป็นแผลถลอก แผลฉีกขาดและแผลถูกความร้อนที่เป็นแผลติดผ้าก๊อช และได้เข้าร่วมโครงการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการด้วยความสมัครใจ มีการปฏิบัติงานในการดูแลบาดแผลตามคำแนะนำของผู้วิจัย และการรับบริการทำแผลแต่ละครั้งจะมีการบันทึกข้อมูลผลการใช้นวัตกรรมในการแก้ปัญหาแผลติดผ้าก๊อช ทั้งนี้เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของนวัตกรรม การหายของบาดแผล การเกิดภาวะแทรกซ้อนและประเมินความพึงพอใจผู้รับบริการและผู้ให้บริการ

จากผู้มารับบริการทำแผลและแสดงผลการใช้นวัตกรรมใบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดง ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 มีการวัดผลประสิทธิภาพนวัตกรรมของแผลที่ติดผ้าก๊อช

จำนวน 5 ครั้ง พบว่า แผลถลอก จำนวน 16 คน แผลไม่ติดผ้าก๊อช จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และแผลไม่พบอาการแทรกซ้อน แผลฉีกขาดจำนวน 10 คน แผลไม่ติดผ้าก๊อช จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และแผลไม่พบอาการแทรกซ้อน และแผลถูกความร้อน จำนวน 6 คน แผลไม่ติดผ้าก๊อช จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และแผลไม่พบอาการแทรกซ้อน ผลการประเมินความพึงพอใจผู้มารับบริการทำแผลจำนวน 32 คน พบว่ามีความพึงพอใจระดับมาก จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และประเมินความพึงพอใจผู้ให้บริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวช้าง จำนวน 5 คน มีความพึงพอใจระดับมาก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100 นอกจากนี้ได้นำนวัตกรรมไปใช้ที่ห้องทำแผลโรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย ผลการประเมินความพึงพอใจผู้ให้บริการ จำนวน 7 คน มีความพึงพอใจระดับมาก จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100 (ตารางที่ 1)

ต้นทุนค่าใช้จ่ายนวัตกรรมใบตองน้ำมันสมุนไพร-ไข่แดงไม่รวมค่ากระปุกแอสแตนเลส ราคาชุดละ 15 บาท จากการสังเกต มีข้อค้นพบเพิ่มเติมคือ

1. ใบตองอ่อนกล้วยน้ำว้าควรเลือกใบที่กำลังคลี่ใบใหม่ๆ เพราะจะทำให้ได้ใบตองที่อ่อนที่พอดี
2. ไข่ที่ใช้ควรเป็นไข่เป็ดที่สดใหม่ ลูกกลมโต เพราะมีปริมาณน้ำมันไข่แดงมากกว่า
3. เนื้อหมากแก่ จะเลือกผลหมากที่แก่จัดเปลือกสี

เขียว

4. ใบตองที่เจาะรูแล้ว ห่อใส่ถุงเก็บที่ช่องแช่แข็งตู้เย็น จะทำให้เก็บไว้ใช้ได้นานหลายเดือน

5. ใบตองน้ำมันสมุนไพรไข่แดงเมื่อเปิดใช้แล้วจะใช้วันต่อวัน ส่วนที่ใช้ไม่หมดสามารถนำกลับมาใช้ได้อีก

6. ชุดใบตองน้ำมันสมุนไพรไข่แดงห้ามเก็บไว้ในตู้เย็น เพราะจะทำให้แข็งตัว

7. ชุดใบตองน้ำมันสมุนไพรไข่แดงมักจะแข็งตัวได้ซึ่งมักพบในฤดูหนาวที่มีอากาศเย็นจัด วิธีแก้ให้เอากะปุกแอสแตนเลสใบตองน้ำมันไข่แดงแช่ในน้ำร้อน

8. ชุดใบตองน้ำมันสมุนไพรไข่แดง ควรเก็บไว้ในที่มิดชิดเพื่อป้องกันมดและแมลงมาตอม

วิจารณ์

การทำแผลพบแผลติดผ้าก๊อชซึ่งมีสาเหตุมาจากน้ำเหลืองไหลซึมออกจากบาดแผล เมื่อแห้งแล้วจะจับติดแน่นกับผ้าก๊อชที่สัมผัสเนื้อแผลนั้น แม้จะใช้น้ำสะอาดหรือน้ำเกลือล้างแผลราดที่แผลจนชุ่มแล้วก็ตาม การผลิตนวัตกรรมใบตองน้ำมันสมุนไพรไข่แดง จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถใช้แก้ปัญหาแผลติดผ้าก๊อชได้ เนื่องจากใบตองน้ำมันไข่แดงมีความมันลื่นเหนียวและมีช่องรูระบายน้ำเหลือง เมื่อนำมาปิดแผลเนื้อแผลจะไม่สัมผัสกับผ้าก๊อชโดยตรง และน้ำเหลืองของแผลจะถูกระบาย

ตารางที่ 1 ผลการทำแผลด้วยใบตองน้ำมันสมุนไพรไข่แดง ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2565

ลักษณะแผล	จำนวน (คน)	ผลการศึกษา									
		ล้างแผลครั้งที่ 1		ล้างแผลครั้งที่ 2		ล้างแผลครั้งที่ 3		ล้างแผลครั้งที่ 4		ล้างแผลครั้งที่ 5	
		ไม่ติดก๊อช	ร้อยละ	ไม่ติดก๊อช	ร้อยละ	ไม่ติดก๊อช	ร้อยละ	ไม่ติดก๊อช	ร้อยละ	ไม่ติดก๊อช	ร้อยละ
แผลถลอก	16	16	100	16	100	16	100	16	100	16	100
แผลฉีกขาด	10	10	100	10	100	10	100	10	100	10	100
แผลถูกความร้อน	6	6	100	6	100	6	100	6	100	6	100
รวม	32	32	100	32	100	32	100	32	100	32	100

ผ่านรูใบตอง ทำให้แผลแห้งเร็ว นอกจากนี้น้ำมันสมุนไพรไล่แดงที่เคลือบติดอยู่กับใบตองยังมีสรรพคุณช่วยสมานแผลได้อีกด้วย และนวัตกรรมนี้ทำจากวัสดุจากธรรมชาติ จึงมีความปลอดภัยสูง ราคาถูก หาได้ง่าย และใช้ได้กับแผลที่ติดผ้าก๊อชทุกชนิด ผู้รับบริการมีความประทับใจพึงพอใจอย่างมาก เนื่องจากไม่เจ็บแสบแผล และแผลไม่มีเลือดออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยที่เป็นเด็กจะให้ความร่วมมือในการล้างแผลเป็นอย่างดี

ข้อมูลผลการศึกษาในผู้ป่วยกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ จากการใช้นวัตกรรมใบตองน้ำมันสมุนไพรไล่แดง พบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพบแผลติดผ้าก๊อชทุกราย และหลังการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่พบแผลติดผ้าก๊อช ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของนวัตกรรมในการแก้ปัญหาแผลติดผ้าก๊อช และผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการใช้นวัตกรรมทั้งก่อนและหลังการใช้นวัตกรรม ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการพัฒนาครั้งต่อไป ควรทดลองเปลี่ยนจากน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นเป็นน้ำมันมะพร้าวสกัดร้อน
2. ควรมีการขยายผลการใช้นวัตกรรมในสถานบริการ รพสต. อื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ดร. อนันต์ ถิ่นทอง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ หัวหน้าทีมวิชาการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ และคณะอาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ข้อเสนอ-

แนะและเป็นที่ปรึกษาการทำนวัตกรรมและแนวทางการนำเสนอผลงานวิชาการจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. อรรณพ หุ่นดี. การปฐมพยาบาล. กรุงเทพมหานคร: อักษร-บัณฑิต; 2530.
2. สุเกียรติ อาชานานุภาพ. ตำราการตรวจรักษาโรคทั่วไป 2. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์กรุงเทพฯ; 2551.
3. Matthew D. The wound pain disconnect: why some patients hurt more than others [Internet]. 2024. [cited 2024 Jan 12]. Available from: <https://www.wound-source.com/blog/gauze-dressings-and-wounds-9-dos-and-don-ts>
4. Schaps D, Hauenschild E. Über die Anwendung von sofra-tüll zur pflege des tracheostomas bei beatmungspatienten [Use of Sofra tulle in the care for tracheotomied, artificially-respirated patients]. Med Welt 1973;24(51): 2047-48.
5. เจริญ ขุนพรม, อภิตา บุญศิริ, สมนึก ทองบ่อ, อีรณุต รมโพธิ์ภักดิ์, พีรพงษ์ แสงนางค์กุล. การยืดอายุการเก็บรักษาใบตองสด (prolonging shelf life of cut banana leaves). วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร 2554;33 (6):115-8.
6. ณรงค์ โฉมเฉลา. อยู่ร้อยปี ชิวเป็นสุขได้ด้วยน้ำมันมะพร้าว. เอกสารวิชาการฉบับที่ 2/2556. กรุงเทพมหานคร: ชมรม-อนุรักษ์และพัฒนาสมุนไพรแห่งประเทศไทย; 2556.
7. ชีวโรคยา. 50 สูตรสมุนไพรเด็ด เคล็ดลับไม่ล้มรักษาโรคได้ด้วยตนเอง. สมุทรปราการ: ดับบลิวพีเอส; 2559.

Young Banana Leaf with Herbal Oil and Egg Yolk as Instead Gauze

Paitoon Petkaew, M.P.H.

Tambon Huachang Health Promoting Hospital, Uthumpon District, Sisaket Province, Thailand

Journal of Health Science of Thailand 2025;34(6):1086-92.

Corresponding author: Paitoon Petkaew, E-mail: PTPK2211@hotmail.com

Abstract: Gauze dressings are one of the most common problems associated with dressings which are often found in abrasions burns, scalds wound from motorcycle exhaust pipe and wounds from other accidents. It is caused by lymph that has absorbed the gauze when it dries, it is very sticky and difficult to remove from the wound. Each time the gauze is removed, the patient will feel pain and the wound may bleed again. This causes the growing tissue to be pulled away from the gauze every time of removing. The wound therefore heals more slowly than usual, especially if the wound is caused by a child or young child who will allow very little cooperation in the wound healing. Currently, the general public health service uses Sofra Tulle to cover the wound, these materials are quite expensive and are not available in sufficient quantities. Tambon Huachang Health Promoting Hospital realizes the importance of this problem. This hospital decided to create the innovation: young banana leaf with cold pressed herbal oil, egg yolk (from duck) and old betel nuts as instead gauze by using local wisdom and locally available materials to effectively and safely solve the problem of gauze wounds. This innovation have 3 steps: (1) young banana leaf preparation, (2) herbal yolk production, and (3) sterilization. In the current study, after applying young banana leaf with herbal oil and egg yolk to 32 patients during June 2020 – May 2022, it was found that all patients (100%) expressed satisfaction at high level (100%), and 5 public health staff expressed satisfaction at high level (100%) as well. The young banana leaf with cold pressed herbal oil, egg yolk (from duck) and old betel nuts could solve problem of very sticky. difficulty to remove from the wound, covering the wounds instead gauze and plaster; and there was no complication of wound. The advantage points of this innovation were: low cost, easy to produce, and easy to find materials in local area. However the product had to be kept away from ants and bugs. The product should be used day by day to prevent product contamination. Young banana leaf could be re-steamed to be reused. The innovation product could be kept for several day and steamed every 7 days. The cost of 1 set of this innovation was about 15 Baht (excluded stainless pack).

Keywords: virgin coconut oil; soft banana leaf; local wisdom